

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΩΝ ΝΑΖΙ

Τὸ ὀλοκαύτωμα τῶν Ἑβραίων τῶν Χανίων

Τοῦ κ. Εὐτυχίου Μυλεφάκη Λυκειάρχου

Μέσα στὰ ἑκατομύρια τῶν Ἑβραίων πού ἡ ἀδυσώπητη μοῖρα τοὺς ἐσπρωξε στοὺς ἀδιώτατους καὶ ἀποθηριαμένους ναζί, γιὰ νὰ σῆσει ἡ ζωὴ τοὺς τόσο σκληρὰ καὶ ἀπάνθρωπα, ἦσαν καὶ οἱ Ἑβραῖοι τῶν Χανίων. Ἀγνωστος παραμένει ὁ χρόνος πού οἱ Ἑβραῖοι ἐγκαταστάθηκαν στὴν Κρήτη. Μαρτυρεῖται ἡ ὑπαρξὴ τοὺς ἀπὸ τοὺς Μινωικοὺς χρόνους. Ἡ καταστροφὴ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τὸ Τίτο καὶ ὁ ἀναγκαστικὸς ἐκπατρισμὸς τῶν ἀπὸ τὴν Παλαιστίνη θά ἔγινε ἡ αἰτία νὰ ἐγκατασταθῶν πολλοὶ Ἑβραῖοι στὴν Κρήτη. Γνώριμοὶ τοὺς ἦταν οἱ Κρητικοὶ ἀφοῦ οἱ Φιλισταῖοι, μεταστάτες ἀπὸ τὴν Κρήτη στὴν Παλαιστίνη ἀναφέρονται πολλὰς φορὰς ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Ζοῦσαν μαζί με τοὺς Κρητικούς καὶ ἡ ζωὴ τοὺς δὲν εἶχε ἰδιαίτερη σελίδα. Ἀπὸ τὴν Ἐνικοκρατία καὶ μετὰ μοροῦμε νὰ παρακολουθήσωμε τὴ ζωὴ τοὺς, ἀφοῦ ἔχομε γραπτὰς μαρτυρίες γιὰ αὐτοὺς. Ὅταν τὸ Μεσαίωνα ἡ μισαλλοδοξία τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως ἀρχισε τοὺς διωγμοὺς, πολλοὶ Ἑβραῖοι ἐκπατρίστηκαν ἀπὸ τὴν Ἰσπανία καὶ ἐγκαταστάθηκαν στὴν Κρήτη. Τὸ ἴδιο δρόμο ἀκολούθησαν καὶ οἱ Ἀραβες πού ἀπὸ τὴν Ἰσπανία κατέλαβαν τὴν Κρήτη τὸ 824. Οἱ Ἐνετοί, οἱ ἀμειωρολήσταρχοι αὐτοὶ τῆς Μεσογείου διέκριναν στὸ λαὸ αὐτὸ ἐμπορικὴ καὶ ἐπιχειρηματικὴς ἱκανότητες καὶ τὸν ἀνέχθησαν γιὰ τὸ δικὸ του συμφέρον. Ἰδιαίτερη συνοικία στίς πόλεις ἢ πρὸ ἀνθυγεινῆ προσορίζονταν γι' αὐτοὺς. Ἀκόμη καὶ τὰ ἐμπορικὰ καταστήματά των, οἱ ναοὶ στοὺς ὁποίους καθημερινὰ ἱεροουργοῦσαν εὐρισκόνταν στὴ συνοικία αὐτή. Ἡ συνοικία πού ὀνομάζετο «Ἑβραϊκὴ» περικλείετο ἀπὸ τεῖχος, πού ἀφῆγε μιά εἰσοδο, ἡ ὁποία ἐκλείνε κάθε βράδυ μὲ μεγάλη σιδηρῆ πύλη. Τὰ γκέτο-προσλήχαν τοῦ Χίτλερ. Ὅταν τὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ οἱ χριστιανοὶ περιέφεραν τὸν ἐπιτάφιό τους, οἱ Ἑβραῖοι ἐπιτρομὸι ἐκλείοντο στὴ συνοικία τους. Πέτρος καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ἐκτοξεύονταν κατ' αὐτῶν κατὰ τὴν περιουσία του. Κατὰ τὴν ἐποχὴν κατὰ τῶν «δολοφόνων» τοῦ Χριστοῦ δονοῦσαν τοὺς ἀνοϊξιατικοὺς αὐθέρους.

Ἡ φορολογία τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τοὺς Ἐνετοὺς ἦταν ἀβάστακτη, διότι πίστευαν ὅτι ἦσαν κάτοικοι ἀμειωρολήτων θησαυρῶν οἱ ὁποῖοι δὲν ἔξιν ελόνταν ποτέ. Οἱ Τούρκοι ἀργότερα δὲν τοὺς συμπεριφέρθηκαν καλλίτερα. Ἐπιδημιολογία τοὺς ἦταν ἡ οικονομικὴ τους ἀφαιμαξία καὶ ἀπώτερος σκοπὸς των ἡ ἀρπάζει τῶν θησαυρῶν πού φέλαταν ἀπὸ σιδηρεῖα καὶ μακροχρόνη ἔξη. Οἱ δύο αὐτοὶ κατακτητὲς τῆς Κρήτης ἐδείξαν σκληρότητα ἀπέναντι των ἀλλὰ δὲν ἐφθασαν στὴ κτηνώδεια τῶν ναζιστῶν ὑπανθρώπων. Ἡ ἀνθρώπων πνῆθρῶν θά φρικῶ ἀπὸ τὸ ἐγκλήμα τῶν αἰώνων καὶ ἡ Γερμανία θά εἶναι ὑπόδικη ἀνέστησε στὴ δικαιοσύνη τῆς ἰστορίας. Μόλις ἡ γερμανικὴ μπότα εἰσέβαλε στὰ Χανιά καὶ οἱ τρομαγμένοι καὶ τοῖκοι ἐγκληματῶν τῆς κούρες των καὶ γύρισαν στίς ἐρειπωμένους κατοικίες των, οἱ Ἑβραῖοι πού καὶ αὐτῶν οἱ κατοικίες ἔγιναν στόχος τῶν μαινώμενων ἀεροπόρων τοῦ ἐγκληματῆ πολέμου Φόν Ριχερτς, αἰσθάνθηκα τὸ φοβερὸ ἐπιπέδου πού ἀρχισε νὰ τοὺς πιέζει. Δὲν εἶχε παρῆλθει μὴ καὶ ἀπὸ τὴν κατάκτηση τῆς Κρήτης καὶ οἱ Γερμανοὶ πού ἀπαξιοῦσαν νὰ ἔλθουν σὲ ἐπαφὴ μὲ τοὺς Ἑβραῖους, ἔστειλαν τὴν 5 Ἰουλίου 1941 στὸν Ἀρχιμάρχη Χανίων τὴν πρὸ κάτω σκληρὴ διαταγὴ: «Ἀπὸ σημεῖρα καὶ ἐφεξῆς ἀπαγορεύεται ἀπολύτως τὴν κατά τὸ Ἑβραϊκὸν ἔθιμον σφαγὴν ζώων καὶ πουλερικῶν. Αἱ εἰδικαί μάρχαιρα σφαγήσιν ἀσθῶρει εἰς τὰς κατὰ τὸ γερμανικὸν ἔθιμον διατάξεις, εἰς ἃς νὰ δηλοῦνται καὶ τὸ ὄνομα τῶν ἀποθανόντων μετὰ τῆς ἐνεστῶσης διευθύνσεως». Ἦταν τὸ πρῶτο σύννεφο, πού προμήνυε τὴν καταρτίδα, πού θά ἐπληθεύε τοὺς δυστυχισμένους Ἑβραῖους.

Ἐνα μῆνα ἀργότερα, τὴν 4η Αὐγούστου 1941, νὰ διαταγῇ τῆς Ρέιλεν Κοιμηματοῦ 606 πρὸς τὸν Ἀρχιμάρχη διατάσει τοὺς Ἑβραῖους, νὰ στείλουν ὀνομαστικὴ κατάστασι μὲ τὴν διευθύνσεις τῆς κατοικίας των. Ἡ τρομερὴ θεομηνία, πού ἀπειλοῦσε τὴν Ἑβραϊκὴ συνοικία ἔγινε πρὸ ἀπειλητικὴ. Μὲ συγκλονισμὸ ἀλλὰ καὶ ἐλπίδα ὁ ἱεροποιεργὸς τῆς Ἡλίας Ὀσμος ἔστειλε τὴν κατάταξι, πού περιελάμβανε 314 ἔτομα. Ἡ βροχὴ τῶν διαταγῶν συνεχίζονταν χωρὶς διακοπὴ. Τὴν 3η Δεκεμβρίου 1941 νὰ, πρὸς τοὺς Νομαρχεὺς εἰλε νὰ ἐπιστημονικῶς ὄλες οἱ Ἑβραϊκὲς ἐπιχειρήσεις καὶ νὰ ἀναρτηθῇ σ' αὐτὴς ἡ ἀφίσσα, πού ἔγραφε: «Ἀπορριβεῖται ἡ ἐπιχειρήσεις τῶν Γερμανοῦς». Ἡ κίνηση τοῦ Ἑβραϊκοῦ πληθυσμοῦ παρακολουθεῖτο ἀπὸ τὴν Γερμανικὴν Ὑπηρεσίαν Τὸ 1942 ὁ Ὀσμος ἀπέφερε τοὺς 15, πού ἀπέθαναν καὶ τὰ ἀκτῶ βρήφη, πού γεννηθήσαν. Μετὰ ἀπὸ νὰ διαταγῇ τῶν Γερμανῶν τὴν 15η Φεβρουαρίου 1943, ὁ Ὀσμος περίτρομος ἀπέστειλε σὲ διάστημα δύο ἡμερῶν νὰ ὀνομαστικὴ κατάστασι τῶν Ἑβραίων οἱ ὁποῖοι ἀνήρχοντο σὲ 279 ἄτομα. Οἱ Ναζὶ εἶχαν ἐπιδοθεῖ ἐν τῷ μεταξῷ στὴ μαζικὴ ἐξόντωση τῶν Ἑβραίων τῆς Ἑβρώπης. Τὰ κρεματόρια ἀσταμάτητα ἐξάερωναν τοὺς δυστυχισμένους συνανθρώπους μας. Ἐκατομύρια ἔχαναν τὴ ζωὴ τους, διότι ἔτσι τὸ ἀρρωστημένο, μναλὸ τῶν ὑπανθρώπων τοῦ Βερολίνου τὸ εἶχε ἀποφασίσει. Οἱ Ἑβραῖοι τῶν Χανίων περιέμεναν καὶ ἀγωνίζονταν. Εἶναι ἀγνωστο, εἰάν εἶχαν θετικὴς πληροφορίες γιὰ τὴ σκληρὴ τους αὐτὴ τύχη. Ἴσως δὲν τὴ γνῶριζαν, ἐπειδὴ δὲν διέφευγε κανεὶς ἀπὸ τὸ σφαγῶ πεδία, γιὰ νὰ τοὺς πληροφοροῦσε. Ἡ Ἑβραϊκὴ Φυλὴ ἐδείξε μιά ἀσυνχώρητη ἠγετοπάθεια. Νόμιζε ὅτι μὲ τὴν ἀπολυτὴ ὑπόταξι θά ἤμεινε τοὺς ἀγριοὺς διώκτες τῆς. Βέβαια ἔχομε τὴν ἐξάιρεσι τοῦ «γκέτο» τῆς Βαρσοβίας. Ἑ

καίνο πού ἀσχολοῦνται μὲ τὰ εὐερόπελα ἐπλάσαν τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτο: «Ζήτησε ἐπιμονὰ ὁ Χίτλερ νὰ τοῦ ἐπιτραπεῖ ἡ ἀνοξία ἀπὸ τὴν κόλαση στὴ γῆ. Τοῦ δόθηκε ἡ ἀδεία. Ὅταν ἐπέστρεψε, στίς ἐρωτήσεις τῶν Χίτλερ, Κοττεμπρόντ, Χάιντριχ καὶ ἄλλων Ναζὶ ἀπάντησε: Τὰ νέα πού σὰς φέρνω εἶναι τρομερά. Οἱ Γερμανοὶ ἐπάνω κάνουν ἐμπόριο καὶ οἱ Ἑβραῖοι πολέμου». Μὲ τὴν προεινὴς δροσίαν τῆς 21 Μαΐου 1944, ἐνῶ ἀκόμη πνικνοὶ ὑδρατμοὶ περιέσφιγγαν τὴν κοιμισμένη πόλη τῶν Χανίων, οἱ Ναζὶ ἀρχισαν νὰ οὐραλιάζουν στὴν τρομαγμένη Ἑβραϊκὴ συνοικία καὶ τὰ μεγάρονα νὰ ἐπιπέμπουν τὴν σκληρὴ καὶ ἀνελέγητη διαταγὴ: «Ὁλοι οἱ Ἑβραῖοι νὰ εἶναι ἔτοιμοι ἐντός 15 λεπτῶν καὶ μὲ ἕνα μόνον δέμα μὲχρι 5 κιλῶν». Μὲ θῆνους καὶ ὄδυμους οἱ Ἑβραῖοι ὑπάκουσαν. Μὲ ἀλλεπάλληλους κλωτσιὰς καὶ ἀσυνήθιστες βριαῖες τῶν ἀποθημιαμένων Ναζὶ σωφίστηκαν στίς κλοῦδες τῶν αὐτοκινήτων πού περιέμεναν. Κλειστήσαν στίς Φυλακὲς τῆς Ἀγιάς μὲ συνθήκες ἀνείπωτες μὲχρι τὴν 28η Μαΐου. Ἐνα πλοῖο τὸ «Ἀνάστασις» τοὺς μετέφερε μασὶ μὲ 154 Ἰταλοὺς ἀντιφασιστῶς καὶ 50 Ἑλλήνες πατριῶτες στὸ Ἡράκλειο. Στίς 5 Ἰουνίου, ἐνῶ τὸ μεγαλύτερο σούρουπο ἔρχετο τὴν Κρήτην, οἱ Ναζὶ ἀρχισαν τὸν ἐξορισμὸν τοὺς ἀπὸ τὴν Κρήτην. Ἐνα πλοῖο φέρετο, τὸ «Δανάη» εἶχε ἐκλεγεῖ νὰ δεχθεῖ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς γιὰ τὸ μορταῖο ταξεῖδι, τοὺς σὲ Αἴγαια. 300 ἀνθρώπινα κορφάρια Ἑβραίων πετάχτηκαν μὲ σκληρὴς κραυγῆς καὶ θανάσιμα κτυπήματα τῶν Ναζὶ σὲ ἀμπαρὶ τοῦ σαμωκάραδου. 154 ἔντρομοι καὶ παραδόβλητοι Ἰταλοὶ ἀπρώχτηκαν ἐάνασα καὶ ἀνελέγητα σὲ φρικτὸ αὐτὸ πλοῖο. 50 Ἑλληνες πατριῶτες μὲ περιφρόνησι

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΟΥΖΑΚΗΣ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΟΛΟΓΟΣ
Παθήσεις οἰσοφάγου, στομάχου, ἐντέρων, ἥπατος, χολῆς καὶ παγκρέατος.
Δέχεται κάθε μέρα 9 - 1 καὶ 5 - 8 ἔκτος ἀπὸ τὰ ἀπογεύματα Τετάρτης καὶ Σαββάτου
ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ 93 - 97 (4ος ὄροφος)
ΧΑΝΙΑ ΤΗΛΕΦ. 28498

ΣΤΟΥΝΤΙΟ
ΦΥΣΙΟ - ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ - ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ
ΛΙΖΑ ΔΗΜΑΚΗ

Κωστής Μπουζάκης
1385 Ηρώδης Αποφ. 1979

2